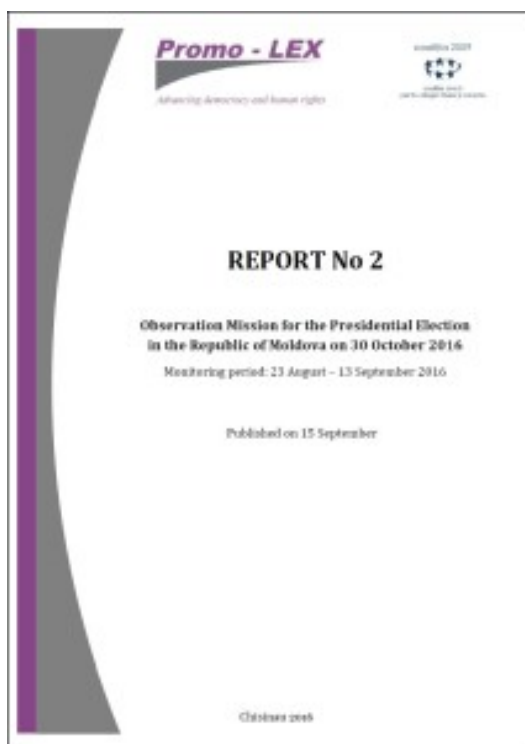
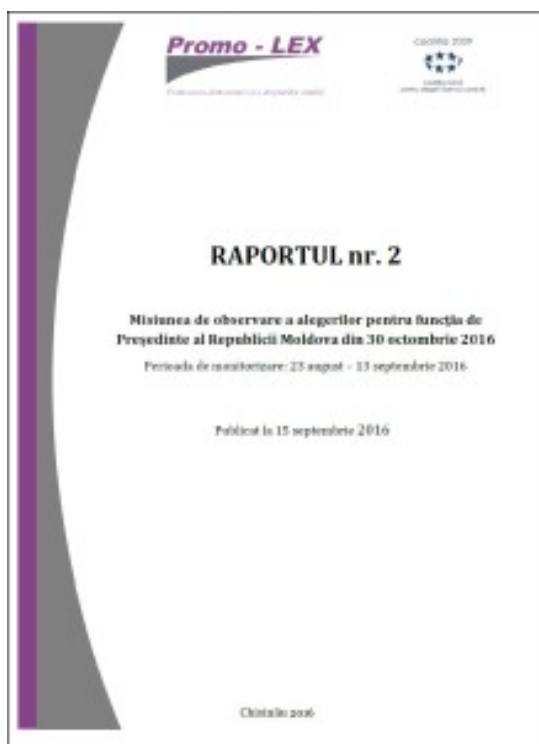
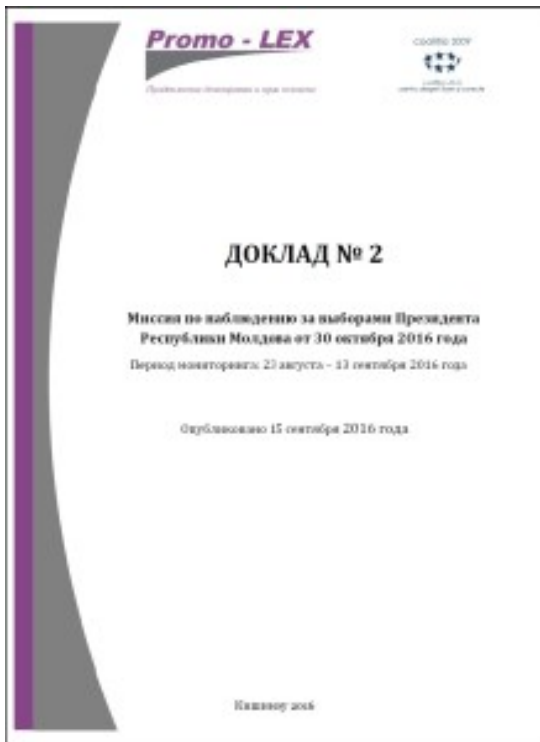

RAPORTUL nr. 2- Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

Promo-LEX constată utilizarea resurselor administrative și o tendință de evitare a raportării reale a cheltuielilor în procesul de colectare a semnăturilor

Misiunea
Promo-LEX
de
Observare
a
Alegerilo
r
Președint
elui din
30
octombrie
2016
constată
în
[raportul](#)

[nr.2](#) de monitorizare cazuri de utilizare a resurselor administrative în campaniile de colectare a semnăturilor de către grupurile de inițiativă, cazuri de colectare a semnăturilor de către persoane neautorizate și evitarea reflectării cheltuielilor reale în procesul de colectare a semnăturilor.

În perioada monitorizată, s-a încheiat procesul de înregistrare a grupurilor de inițiativă în vederea desemnării candidaților pentru funcția de Președinte. Comisia Electorală Centrală a înregistrat 24 de grupuri de inițiativă ce urmează să colecteze semnături până la 30 septembrie 2016. Observatorii Promo-LEX notează, de asemenea, intenția boicotării alegerilor prezidențiale de către PCRM cu păstrarea dreptului de desemnare a membrilor din partea partidului în cadrul organelor electorale.

Analiza cadrului legal privind alegerile prezidențiale arată că, legislația este în mare parte conformă standardelor internaționale, chiar dacă normele cu privire la alegerile prezidențiale sunt mai recente, iar practica de aplicare durabilă a acestora încă nu există. În acest context, atragem

atenția că, în scrutinul prezidențial, **studentii și elevii cu drept de vot pot vota doar în baza unor reguli generale fără posibilitatea de a vota în baza carnetelor de student/elev**, așa cum se întâmplă, de exemplu, în cadrul alegerilor parlamentare. Astfel, Promo-LEX recomandă reglementarea participării studenților/elevilor cu drept de vot la procesul electoral prin aplicarea unor prevederi uniforme, nediscriminatorii, durabile și aplicabile pentru toate tipurile de scrutin.

Observatorii notează că, în această perioadă, CEC a manifestat un nivel sporit de activitate, adoptând actele necesare respectării Programului calendaristic. Totuși, Misiunea de observare Promo-LEX consideră că, **în ziua de 3 septembrie 2016, CEC putea să activeze în vederea realizării sarcinilor, inclusiv să primească acte pentru înregistrarea grupurilor de inițiativă, dar nu și să înregistreze candidații la funcția de Președinte**, deoarece în acest fel, indirect, a favorizat candidatul PDM, Marian Lupu.

Totodată, pentru asigurarea transparenței, Promo-LEX recomandă CEC-ului să asigure neîntârziat publicarea pe pagina web a instituției a tuturor demersurilor și a cererilor care vin din partea potențialilor concurenți electorali. În aceeași ordine de idei, **Promo-LEX solicită asigurarea continuă a accesului la informația cu privire la valabilitatea sau nevalabilitatea semnăturilor din listele de subscripție constatată de operatori pentru ca ulterior aceasta să poată fi comparată cu deciziile adoptate de CEC privind înregistrarea candidaților.**

Misiunea Promo-LEX salută campania de informare a cetățenilor lansată de CEC dedicată alegerilor prezidențiale din 30 octombrie 2016 și lansarea a 2 spoturi publicitare destinate atât alegătorilor din țară, cât și a celor de peste hotarele țării.

Monitorizarea procesului de colectare a semnăturilor de către Grupurile de Inițiativă arată că în cel puțin 110 localități

s-au desfășurat activități de colectare a semnăturilor pentru 7 candidați la funcția de Președinte al Republicii Moldova. În acest context, au fost raportate cazuri izolate de colectare a semnăturilor în listele de subscripție de către persoane neautorizate.

Totodată, observatorii Promo-LEX au sesizat **cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative în procesul de colectare a semnăturilor în favoarea a patru candidați desemnați:** Marian Lupu (PDM), Mihai Ghimpu (PL), Iurie Leancă (PPEM) și Igor Dodon (PSRM). În acest sens, merită a fi evidențiat faptul că, grupul de inițiativă al candidatului Marian Lupu a colectat semnături în 311 localități conduse de primari ai PDM, ceea ce constituie circa 75,12 % din totalul celor 414 localități în care au fost colectate semnături. În cel puțin două cazuri, colectarea semnăturilor în susținerea candidatului Marian Lupu s-a desfășurat în incinta autorităților și instituțiilor publice (primărie, școală, grădiniță).

De asemenea, potrivit observatorilor Promo-LEX, a fost constatată utilizarea resurselor administrative de către Valeriu Munteanu, ministrul Mediului, care a participat în timpul orelor de serviciu la recepționarea și depunerea listelor de subscripție pentru candidatul Mihai Ghimpu.

Observatorii au mai sesizat două cazuri de utilizare a funcției în procesul de depunere a listelor de subscripție în timpul programului de lucru: în susținerea candidatului PPEM, dl Iurie Leancă, de către vicepreședintele r. Cantemir, și în susținerea candidatului PSRM, Igor Dodon, de către 2 asistenți sociali.

Promo-LEX observă că, pentru perioada monitorizată, atât **partidele politice, cât și candidații care și-au anunțat intenția de a participa la alegerile din 30 octombrie, au intensificat activitățile cu tentă electorală.** Astfel, de către observatori au fost constatate cel puțin 27 de

activități cu tentă electorală în favoarea a 8 partide politice/potențiali concurenți (PSRM/Igor Dodon, PP PN, PDM/Marian Lupu, Valeriu Ghilețchi, PPEM/ Iurie Leancă, PPPDA/Andrei Năstase, PPPAS/Maia Sandu).

La capitolul raportării finanțelor, în perioada de raportare, **3 grupuri de inițiativă** care au prezentat la CEC listele de subscripție, **au declarat în rapoartele financiare totalizatoare cheltuieli mai mici decât cele estimate de Promo-LEX sau au depus declarații precum că nu au avut cheltuieli.** Astfel, potrivit estimărilor Misiunii de Observare, aceste grupuri de inițiativă nu au reflectat în rapoartele lor financiare totalizatoare cel puțin 85 200 lei pentru diferite categorii de cheltuieli (GI PPEM – 28 555 lei, GI PL – 24 999 lei, PPPDA – 31 646 lei). La fel, deși grupul de inițiativă în susținerea candidatului PDM a declarat cheltuieli mai mari decât cele estimate de MOA, a omis, însă, să reflecte în raportul totalizator cheltuieli estimate de minim 10599,60 lei pentru remunerarea membrilor grupului de inițiativă și a voluntarilor.

În acest context, Promo-LEX amintește concurenților electorali că, aceștia sunt pasibili de răspundere contravențională, penală și fiscală, inclusiv sunt supuși riscului de a fi excluși din cursa electorală în conformitate cu art. 38 alin. 10 și art. 22, alin. 2 lit. g) al Codului electoral.

Pe de altă parte, potrivit observatorilor Promo-LEX, **în cadrul activităților cu tentă electorală, doar pentru publicitate stradală, mai multe partide politice au suportat în perioada de raportare cheltuieli financiare estimate de MOA la cel puțin 1 142 000 lei** (PPPAS – 10 000 lei, PP PDA – 2000 lei, PL – 179 840 lei, PDM – 950 160 lei).

Raportul este disponibil [aici](#).

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care vor monitoriza procesul electoral în toate

circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare din țară. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Observatorii implicați în procesul de monitorizare semnează Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la Vot" sunt susținute financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: pr@promolex.md

---

RAPORTUL nr. 1- Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

REPORT No 1

Observation Mission for the Presidential Election
in the Republic of Moldova on 30 October 2016

Monitoring period: 04 March – 23 August 2016

Published on 24 August 2016

Chișinău 2016

Доклад № 1

Миссия по наблюдению за выборами Президента
Республики Молдова от 30 октября 2016 года

Период мониторинга: 04 марта – 23 августа 2016 года

Опубликовано 24 августа 2016 года

Кишинев 2016

RAPORTUL nr. 1

Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de
Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

Perioada de monitorizare: 04 martie – 23 august 2016

Publicat la 24 august 2016

Chișinău 2016

Promo-LEX va monitoriza Alegerile Prezidențiale din 30 octombrie 2016

Misiunea
Promo-LEX
de
Observare
a
Alegerilo
r și-a
început
activitat
ea de
monitoriz
are a
procesulu
i
electoral
și

constată în [raportul său](#) efortul autorităților electorale pentru buna desfășurare a alegerilor din 30 octombrie 2016. Totodată, observatorii indică la necesitatea adoptării unui comportament mai transparent în formarea listelor electorale și în verificarea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

O analiză a cadrului legal privind alegerile prezidențiale din 30 octombrie denotă existența instrumentelor necesare pentru acest exercițiu electoral. Cu toate acestea, rămân nesoluționate incertitudinile legate de începutul campaniei electorale, termenii și procedurile de verificare a listelor de subscripție. De asemenea, MOA Promo-LEX constată existența

unei proceduri anevoioase pentru completarea listei membrilor Grupului de Inițiativă și a listelor de subscripție.

Prevederile privind finanțarea partidelor și a campaniilor electorale nu sunt respectate în totalitate de partidele politice. Este necesară sancționarea partidelor politice care nu au prezentat în termen, au eșuat în prezentarea rapoartelor financiare sau au prezentat rapoarte financiare incomplete sau cu erori evidente, în special dacă astfel de încălcări sunt raportate de observatori sau alți actori ai procesului electoral.

Promo-LEX notează că, pentru a asigura accesul alegătorilor la procesul de votare, CEC a pus la dispoziția cetățenilor aflați în străinătate o platformă on-line de înregistrare în prealabil, iar la data elaborării raportului erau înregistrați doar 557 alegători.

Promo-LEX apreciază deschiderea CEC în actualizarea și publicarea la 22 august 2016 a informației din Registrul de Stat al Alegătorilor. Totuși pornind de la discrepanțele majore referitor la numărul de cetățeni care au împlinit vârsta de 18 ani reflectate de diferite instituții de stat (ÎS CRIS Registru, BNS și CEC) este necesară de adoptat un comportament mai transparent din partea autorităților publice în ceea ce privește formarea și accesibilitatea listelor electorale pentru actorii procesului electoral.

Ministerul Justiției a actualizat lista partidelor politice cu dreptul de a înainta candidatura pentru alegerile prezidențiale ce cuprinde 45 partide și organizații social-politice. Până la data de 23 august 2016, despre intenția de a candida la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016 au anunțat: Igor Dodon (PSRM), Iurie Leancă (PPEM), Maia Sandu (PPPAS), Andrei Năstase (PPPDA), Valeriu Ghilețchi (candidat independent) și Oleg Brega (candidat independent). Liderii PPPAS, PPPDA și PLDM, ulterior, au publicat declarația cu privire la intenția de înaintare a unui candidat comun.

Liderii a 4 partide (PCRM, PDM, PL și PPPN) și-au anunțat intenția de a participa la alegeri cu propriul candidat, în lipsa undei decizii finale a organelor de conducere a partidului privind numele acestuia.

Concomitent cu Misiunea de Observare a Alegerilor, Asociația Promo-LEX va implementa **Campania "Ieși la Vot"**, scopul căreia este de a contribui la antrenarea alegătorilor în procesul electoral și promovarea unui vot informat și conștient în rândul cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot. Grupul țintă al Campaniei vor fi cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, în special tinerii.

În cadrul campaniei "Ieși la Vot" vor fi organizate 10 dezbateri publice electorale, vor fi lansate două spoturi video și vor fi organizate activități de informare a alegătorilor la nivel național și local. De asemenea, Asociația Promo-LEX va lansa un Concurs de Granturi pentru ONG-urile din Moldova, unde vor fi susținute 2-3 proiecte pentru mobilizarea alegătorilor și promovarea votului informat și conștient.

Raportul este disponibil [aici](#).

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care vor monitoriza procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare din țară. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Observatorii implicați în procesul de monitorizare semnează Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la

Vot” sunt susținute financiar de USAID, Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovașchi, Ofițer de comunicare al Misiunea de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 0600804022, e-mail: pr@promolex.md